

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/20/2021
Identifikačné číslo spisu:	4618010372
Dátum vydania rozhodnutia:	03.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4618010372.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňákovvej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 03. augusta 2022 v Bratislave, v trestnej veci obvineného R. M., pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), § 127 ods. 1 Tr. zák., o dovolaní obvineného R. M. podanom prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ing. Lujzy Jurkovičovej, PhD. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 19. augusta 2019, sp. zn. 2 To 70/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. M. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Topoľčany (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) v poradí prvým rozsudkom z 10. decembra 2018, sp. zn. 3 T 20/2018, obvineného R. M. (ďalej aj „obvinený“ alebo „dovolateľ“) podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodil spod obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Topoľčany (ďalej len „prokurátor“) č. Pv 725/17/4406-34, podanej na okresný súd dňa 14. novembra 2018, pre skutok právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), § 127 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe v rozsudku uvedenom, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obvinený stíhaný.

Na podklade odvolania prokurátora Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 13. februára 2019, sp. zn. 2 To 18/2019, rozsudok okresného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. v celom rozsahu zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 3. júna 2019, sp. zn. 3 T 20/2018 (ďalej aj „rozsudok“), uznal obvineného R. M. vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby

omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), § 127 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe v rozsudku uvedenom, za čo mu podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. za nezistenej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Tr. zák. a priťažujúcej okolnosti podľa § 37 Tr. zák. postupom podľa § 38 ods. 2 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov a podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. ho na výkon trestu zaradil do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Zároveň mu podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Krajský súd uznesením z 19. augusta 2019, sp. zn. 2 To 70/2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie/rozhodnutie“), odvolanie obvineného ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu podal obvinený vo svoj prospech, prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ing. Lujzy Jurkovičovej, PhD., dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i), § 374 ods. 3 Tr. por., teda, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu; rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom; a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Osobitne dovolaťel namietal § 374 ods. 3 Tr. por., podľa ktorého v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. V odôvodnení dovolania obvinený predovšetkým zrekapituloval priebeh trestného konania, odôvodnenie rozhodnutí, poukázal na výpovede svedkov a rozpory v nich, ktoré podrobne rozviedol aj v ďalších častiach dovolania, zhodnotil skutkový stav a uzavrel, že celé obvinenie a následná obžaloba i odsúdenie boli postavené len na výpovediach dvoch nedôveryhodných svedkov, konzumentov omamných látok, ktorí navyše svoje výpovede z prípravného konania popreli. V bližšom odôvodnení dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Tr. por. a § 374 ods. 3 Tr. por. súdom vytkol svojvoľné hodnotenie dôkazov spočívajúce v tom, že na základe tých istých dôkazov bol dovolaťel najprv oslobodený a potom odsúdený. Krajský súd pri vrátení veci okresnému súdu síce výslovne neuviedol spôsob hodnotenia dôkazov, ale z jeho postupu v podstate vyplynula požiadavka na budúce hodnotenie dôkazov v neprospech obvineného. Ak okresný súd postupoval pri vydávaní prvého rozsudku na základe svojho vnútorného presvedčenia, nemôže krajský súd zrušiť rozsudok len preto, že sám hodnotí tie isté dôkazy s odlišným výsledkom. Ide o prekročenie preskúmvacej právomoci odvolacieho súdu a porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov. Dovolaťel poukázal aj na to, že skutková veta rozsudku nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je v absolútnom rozpore s jeho rozhodnutím a vykonaným dokazovaním. Mal za to, že z dokazovania nevyplývalo, že došlo k nejakému predaju drogy, keďže v konaní žiadna nebola zaistená a nepreukázalo sa, že by obsahovala účinnú látku, aby sa o droge vôbec mohlo hovoriť, a v rozhodujúcich výpovediach boli zásadné rozpory, ktoré dôveryhodnosť výpovedí markantne znižujú. Z vykonaného dokazovania teda podľa dovolaťela nevyplýva, že sa stal skutok, ktorý je trestným činom a že ho spáchal obvinený, ako sa to uvádza v skutkovej vete rozsudku, a teda súd prvého stupňa zjavne deformoval skutkové zistenia a informácie, ktoré vyplynuli z hodnotených dôkazov. S takýmito závermi sa nekriticky stotožnil vo svojom rozhodnutí aj odvolací súd. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený uviedol, že nedošlo k naplneniu všetkých obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorý sa mu kladie za vinu, a nebolo preukázané jeho skutočné naplnenie. Na základe vykonaných dôkazov nebolo ani bezpochyby zistené, či došlo ku skutku. Nebola zistená žiadna látka, ktorú by bolo možné označiť ako drogu. Podľa obvineného je absurdné, aby bol odsúdený len na základe tvrdení svedkov z prípravného konania, ktorí neskôr pod prisahou pred súdom vypovedali, že si všetko vymysleli, pričom neexistoval rukolapný dôkaz, že sa jednalo o drogu. Tvrdenie, že vec bola drogou, bez náležitého zistenia, dovolaťel označil za hrubé porušenie zásady prezumpcie neviny. Tieto skutočnosti žiaden zo súdov riadne nevyhodnotil. Rovnako obligatórne znaky skutkovej podstaty neboli absolútne a bez pochybností preukázané. Právna kvalifikácia skutku vychádza len z výpovedí svedkov v prípravnom konaní napriek ich rozporom a vyhláseniu za nepravdivé. Použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty tiež súd náležite neskúmal, rovnako tak skutočnosť, či vek svedkov mal nejaký vplyv na konanie obvineného. Dovolaťel poukázal na to, že skutočnosti a zjavné rozpory svedčiace v jeho prospech zostali zo strán súdov nepovšimnuté a účelovo

zľahčované, dokonca prispôbené vlastnému uváženiu, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania, keď orgány činné v trestnom konaní a sudy mali vykonávať a obstarávať aj dôkazy, ktoré by slúžili v prospech obvineného a napomohli tým docieľiť spravodlivé rozhodnutie. Na základe uvedeného mal obvinený za to, že postupom súdov nižšieho stupňa došlo k naplneniu dovolacích dôvodov, uznesením krajského súdu, rozsudkom okresného súdu a konaním, ktoré im predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech, preto požiadal dovolací súd o nápravu takéhoto nezákonného konania tým, že rozsudkom porušenie zákona vysloví, zruší dotknuté rozhodnutia a prikáže vec znova prerokovať a rozhodnúť, pričom výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody preruší. K dovolaniu obvinený ako prílohu pripojil okrem napadnutých rozhodnutí aj vyhlásenie W. K., bývalého zamestnávateľa, vyhlásenie V. H., bývalej kolegyne, a podnet na podanie dovolania F. A., ktoré boli obsahovo formulované v prospech obvineného.

Dovolanie bolo v zmysle § 376 Tr. por. zaslané na vyjadrenie ostatným stranám konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor podaním doručeným okresnému súdu 12. marca 2021, v ktorom prejavil názor, že v prejednávanej veci nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por. Podľa neho obvinený síce podal rozsiahle dovolanie, avšak obmedzil sa v ňom len na hodnotenie skutkových okolností. Navyše z dôvodov dovolania nie je vôbec zrejmé, v čom niektoré z nich majú spočívať. Obvinený mal po celý čas obhajcu, ktorý bol prítomný pri všetkých úkonoch, riadne uplatňoval všetky svoje oprávnenia, vypočúval svedkov, predkladal dôkazy a využíval opravné prostriedky, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. neobstoí. Rovnako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., ktorý nebol vyargumentovaný žiadnym relevantným spôsobom, pričom dokazovanie bolo vykonané zákonným spôsobom, podľa ustanovení Trestného poriadku, strany sa ho zúčastnili a toto prebehlo riadnym kontradiktórnym procesom v zmysle procesných zásad. Napokon mal prokurátor za to, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nebol naplnený a konanie obvineného bolo po právnej stránke posúdené zákonným spôsobom. Bolo preukázané, že obvinený sa trestnej činnosti dopustil, jednotlivé dôkazy boli vyhodnotené vo vzájomných súvislostiach a zákonne. Uzavrel, že argumenty dovolateľa nie sú spôsobilé naplniť uplatňované dovolacie dôvody, dovolanie je nedôvodné, a vydané rozhodnutia sú pri správnych skutkových zisteniach vecne správne. Dovolacie dôvody sú podľa neho snahou o dosiahnutie zmeny skutkových okolností a ich hodnotenia, čo však nie je v dovolacom konaní možné. S prihliadnutím na uvedené navrhol, aby dovolací súd opravný prostriedok podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Vyjadrenie prokurátora bolo dodatočne, zo strany dovolacieho súdu, doručené obvinenému a jeho obhajkyni (I. ÚS 355/2015), ktorí sa k nemu ďalej nevyjadrovali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), h), § 566 ods. 3 Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), a súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2 a § 371 ods. 4 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. Najvyšší súd však zistil, že dovolanie je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por., lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Vo všeobecnosti Najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v

ňom uvedený. Väzanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa však týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich subsumpcie a hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu podľa § 371 Tr. por., v opačnom prípade je dovolací súd oprávnený subsumovať námietky pod iný, zodpovedajúci dovolací dôvod tak, aby riadne podliehali dovolaciemu prieskumu, prípadne dovolanie vecne nepreskúmať, ak ide o námietky, ktoré nespádajú pod žiaden dovolací dôvod a sú v dovolacom konaní nepreskúmateľné (por. R 120/2012).

Obvinený uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por. a osobitne ako dovolací dôvod uplatnil § 374 ods. 3 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu chápe ako vytvorenie podmienok pre dôslednú, plnú realizáciu procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na ich uplatnenie. Ak ide o porušenie tohto práva, pre zákonnú relevanciu z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je rozhodujúci jeho charakter, ktorý musí dosahovať stupeň zásadnosti. O zásadné porušenie práva ide najmä v prípade, ak došlo k procesnému pochybeniu súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, a v dôsledku takéhoto pochybenia bolo odňaté alebo znemožnené riadne uplatnenie konkrétnych procesných práv obvineného, pričom takéto porušenie kardinálnym, teda kľúčovým spôsobom zasiahlo do možnosti obvineného uplatniť jeho základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. sa týka predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie dôkazov), lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti už Najvyšší súd stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôraznil, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov je úspešným dovolacím dôvodom len vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku a nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je pochybenie súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to v takej intenzite, že to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a contrario § 371 ods. 5 Tr. por.). O nesprávnu aplikáciu práva ide najmä vtedy, ak bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin v tomto prípade nešlo, alebo ak išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý sa nachádza v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom takáto nesprávna subsumpcia bola v neprospech obvineného (teda spravidla pôjde o prísnejšie skutkovú podstatu). Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potom nesprávna aplikácia určitého ustanovenia hmotnoprávnej povahy.

Po posúdení obsahu dovolacích námietok Najvyšší súd dospel k záveru, že podstatu väčšiny z nich (bez ohľadu na ich podradenie pod konkrétny dovolací dôvod dovolateľom) tvorí nesúhlas obvineného s ustáleným skutkovým stavom (jeho rozsahom a správnosťou) a s hodnotením vykonaných dôkazov. Ide najmä o námietky hodnotenia výpovedí a ďalších dôkazov, spochybňovanie hodnovernosti svedkov, rozpory vo výpovediach, nezaistenie dostatočného rozsahu dôkazov, nesprávne vyhodnotenie dôkazov, hodnotenie dôkazov v neprospech obvineného, nepreukázanie skutkového stavu a samotného skutku, či znakov skutkovej podstaty trestného činu, nesprávne zistenia priebehu skutku, deformácia skutkových zistení, absencia predmetu trestného činu, zameranie dokazovania určitým smerom, rozpor skutkovej vety s vykonaným dokazovaním, neaplikácia zásady *in dubio pro reo*, porušenie zásady prezumpcie neviny spočívajúce v odsúdení za drogovú trestnú činnosť pri absencii zaistenia akejkoľvek drogy, nepreukázanie vedomosti o veku svedkov. Obvinený analyzuje a hodnotí dôkaznú situáciu, polemizuje so skutkovými závermi súdov nižšieho stupňa a napáda spôsob hodnotenia dôkazov prezentujúc opačné, vlastné závery. Najvyšší súd však zdôrazňuje, že v dovolacom konaní nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (pokiaľ nejde o výnimku podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), čo je explicitne vyjadrené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por. Zabezpečiť správnosť a úplnosť skutkových zistení a následne ustáliť skutok je vecou súdu prvého stupňa, prípadne korekcie odvolacieho súdu, a dovolací súd už nie je oprávnený zistený skutok skúmať ani prehodnocovať, ale musí ho ako správny prezumovať a vychádzať z neho. Rovnako to platí o hodnotení dôkazov vykonaných súdmi nižšieho stupňa, ktoré hodnotenie je predpokladom pre ustálenie skutkových záverov. S ohľadom na uvedené tieto námietky nebolo možné podradiť pod žiaden dovolací dôvod, pretože nespádajú do rozsahu dovolacieho prieskumu, a z tohto dôvodu sa nimi dovolací súd nemohol ani meritorne zaoberať. Rovnaký záver platí i pre ďalšie námietky dovolateľa, ktoré boli formulované veľmi všeobecne, bez ich bližšej špecifikácie a v nadväznosti na nesúhlas obvineného s hodnotením skutkového stavu a jeho rozsahu, dôkazov a výsledku konania: v tomto prípade išlo o námietku porušenia práva na spravodlivý proces, práva na obhajobu, práva na objektívne objasnenie veci, práva na nestranný a spravodlivý súd, porušenia zásady kontradiktórnosti konania, rovnosti strán v konaní, ústnosti a bezprostrednosti, nevysporiadania sa s návrhmi dôkazov a s námietkami obhajoby, a nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

Všeobecne vo vzťahu k návrhom na doplnenie dokazovania je treba dodať, že za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinilý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá súvisí so zásadou, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011). Súd vykonávajúci dokazovanie vo veci čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný návrhmi strán či ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (*argumenta ponderantur, non numerantur*).

K námietke nedostatočného odôvodnenia súdnych rozhodnutí dovolací súd uvádza, že právo na spravodlivý proces, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, nemožno chápať ako právo absolútne. Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti už vyslovil, že všeobecný súd nemusí v odôvodnení rozhodnutia dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (viď napr. sp. zn. IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 76/2007, I. ÚS 241/2007). Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie

(Higgins c/a Francúzsko, porovnaj tiež Hiro Balani c/a Španielsko, Georgiadis c/a Grécko, etc.), a na tie, ktoré zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia. Dovolací súd zastáva názor, že rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa zodpovedajú kvalitatívnym požiadavkám na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keď spolu dávajú komplexnú odpoveď na všetky otázky týkajúce sa viny a trestu obvineného i skutočností a dôkazov, na základe ktorých bolo rozhodnuté. Oba sudy sa podrobne sústredili na preskúmanie nastolenej právnej otázky a dali na ňu adekvátnu a postačujúcu odpoveď, čím svojim rozhodnutiam dali parametre presvedčivých, zákonných a riadne odôvodnených rozhodnutí zodpovedajúcich ustanoveniu § 168 ods. 1 Tr. por. Skutočnosť, že argumentácia súdu nie je v súlade s predstavami a názormi obvineného, nie je dôvodom na záver o jej nesprávosti.

Osobitne považuje Najvyšší súd za potrebné vyjadriť sa k námietke obvineného týkajúcej sa porušenia zásady voľného hodnotenia dôkazov tým, že krajský súd pri prvom vrátení veci okresnému súdu po zrušení rozsudku podľa názoru dovolateľa vyslovil požiadavku k budúcemu hodnoteniu dôkazov v neprospech obvineného a ovplyvnil tak ďalšie konanie a rozhodovanie o vine. Hoci sa v tomto prípade opätovne jedná čiastočne i o otázku hodnotenia dôkazov, dovolací súd neprehliadol vydanie nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“) zo dňa 7. februára 2019, IV. ÚS 558/2018 (ďalej len „nález“), v ktorom Ústavný súd vyslovil, že odvolací súd v trestnom konaní nemôže obmedzenie vyplývajúce z ustanovenia § 322 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd nemôže sám uznať obžalovaného za vinného zo skutku, pre ktorý bol rozsudkom prvostupňového súdu oslobodený, obchádzať vyslovením záväzného pokynu okresnému súdu, k akým konkrétnym právnym záverom má na podklade určitého skutkového stavu dospieť. Takýto postup by totiž bol v rozpore so zmyslom a účelom označeného ustanovenia Trestného poriadku. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v tejto veci bola sťažovateľovi odňatá možnosť reálneho uplatnenia jeho práva na obhajobu, čím došlo v konečnom dôsledku k neprípustnému zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. do práva na spravodlivé súdne konanie. Bez toho, aby dovolací súd hodnotil dôkaznú situáciu, zaoberal sa tým, či okolnosti prejednávanej veci možno považovať za rovnaké alebo obdobné ako v prípade vydaného nálezu. Zistil pritom, že tieto okolnosti nie sú totožné a obsah dotknutého rozhodnutia a následný postup súdov v prejednávanej veci nevykazujú známky neprípustnosti v zmysle nálezu Ústavného súdu.

Pre vyslovenie porušenia práv vo veci nálezu bolo rozhodujúce, že krajský súd „neprípustným pokynom vo svojom zrušujúcom uznesení (v podstate) uložil okresnému súdu, aby uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania žalovaných trestných činov, a súčasne potvrdil následný odsudzujúci rozsudok okresného súdu, ktorý prvostupňový súd vydal bez akéhokoľvek doplnenia dokazovania (napriek existencii návrhu sťažovateľa na vykonanie ďalšieho dokazovania) a bez riadneho odôvodnenia odklonu v právnom posúdení veci pri nezmenenom skutkovom stave v porovnaní s jeho predchádzajúcim (oslobodzujúcim) rozsudkom.“. Pokiaľ ide o konkrétny obsah záväzného pokynu, Ústavný súd poukázal na to, že krajský súd v zrušujúcom uznesení bližšie neobjasnil, v čom spočívala nesprávnosť záverov okresného súdu (okrem opakovaného poukazovania na obsah odvolania podaného prokurátorom), a vyslovil názor, že „za súčasnej dôkaznej situácie sa javí vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči obžalovanému za opodstatnené“, resp. že „zistená dôkazná situácia je logickým predpokladom pre iný právny záver aký vyvodil prvostupňový súd o vine obžalovaného“. Podľa názoru Ústavného súdu v danom prípade išlo o neprípustný pokyn krajského súdu, ktorým v podstate prikázal, akým spôsobom má okresný súd rozhodnúť o základnej otázke trestného konania (t. j. o vine či nevine). Ústavný súd ďalej podčiarkol, že po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd na podklade skutkového stavu totožného so stavom, na základe ktorého došlo k oslobodeniu, bez akéhokoľvek doplnenia dokazovania uznal sťažovateľa za vinného. Okresný súd žiadnym spôsobom nevysvetlil svoj odklon od svojich predchádzajúcich právnych záverov, na ktorých založil svoj predchádzajúci oslobodzujúci rozsudok, t. j. (vôbec) neuviedol, prečo považoval svoje predchádzajúce právne závery (pri nezmenenom skutkovom stave) za nesprávne. Krajský súd následne napadnutým uznesením odvolanie sťažovateľa zamietol s tým, že sa stotožnil s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu, ktoré doplnil aj vlastnou argumentáciou svedčiacou o vine sťažovateľa.

V prejednávanej veci Krajský súd v Nitre vo svojom uznesení z 13. februára 2019, sp. zn. 2 To

18/2019, ktorým v poradí prvý (oslobodzujúci) rozsudok zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por., poukázal na to, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, najmä vo vzťahu k výpovediam konkrétnych svedkov, a závery okresného súdu v rozsudku z 10. decembra 2018, sp. zn. 3 T 20/2018, vo vzťahu k nim označil za pochybné. Výtkol aj nevysporiadanie sa s rozhodujúcimi skutočnosťami (rekognícia, znalecké dokazovanie, listinné dôkazy a iné) a uzavrel, že rozsudok je nejasný. Uložil preto súdu prvého stupňa v ďalšom konaní starostlivo vyhodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu, spravodlivo rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť. Súd prvého stupňa následne po vrátení veci opätovne vykonal dokazovanie najmä výsluchmi svedkov a prečítaním listinných dôkazov a vo veci vydal rozsudok, v ktorom podrobne analyzoval vykonané dokazovanie a odôvodnil svoje závery o vine obvineného, s ktorými sa následne stotožnil aj krajský súd napadnutým uznesením, ktorým odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Z uvedených okolností je jednoznačne zrejmé, že k obdobným pochybeniam, aké boli vytknuté v náleze, v prejednávanej veci nedošlo. Z obsahu uznesenia krajského súdu z 13. februára 2019, sp. zn. 2 To 18/2019, nevyplýva, že by bol daný pokyn na budúce hodnotenie dôkazov okresnému súdu v akomkoľvek smere a nemožno z neho dedukovať ani požiadavku na uznanie viny obvineného. Krajským súdom bolo poukázané na nedostatky vo vykonanom dokazovaní, avšak bez akýchkoľvek hodnotiacich záverov smerom k obvinenému, pri jasnom dôraze na to, aby bolo opätovné hodnotenie dôkazov vykonané starostlivo a v súlade s procesnými zásadami, teda v zmysle voľného hodnotenia dôkazov podľa vnútorného presvedčenia prvostupňového súdu. Ani následný postup okresného súdu, ktorý rozsiahlym spôsobom zopakoval dokazovanie a rozhodol o vine obvineného za súčasného dodržania argumentačného štandardu rozhodnutia, nesvedčí o možnom porušení práva na obhajobu či práva na spravodlivý proces u dovolateľa. V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu (sp. zn. 6 Tdo 30/2010, 6 Tdo 27/2012, 6 Tdo 10/2015, 6 Tdo 59/2015), z ktorej s poukazom na ustálenú judikáciu (R 57/1984) vyplýva, že odvolací súd sám nemôže rozhodnúť rozsudkom, keď sám nevykoná žiadne dôkazy a mení skutkový stav zistený súdom prvého stupňa len na základe toho, že inak hodnotí dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa. V takom prípade musí vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Aj keď odvolací súd sám nevykoná žiadne nové dôkazy ani neopakuje dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa, môže dôjsť k záveru, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú nejasné, neúplné alebo vzbudzujú pochybnosť o svojej správnosti. Odvolací súd môže v takom prípade vytknúť chyby pri hodnotení dôkazov, ktorých sa podľa jeho názoru dopustil súd prvého stupňa (nelogickosť záverov, opomenutie niektorých okolností a pod.), nie je však oprávnený dávať mu záväzné pokyny, k akým záverom má dôjsť pri hodnotení jednotlivých dôkazov, ani na to, aké celkové skutkové zistenia má urobiť. Je oprávnený iba na to, dať súdu prvého stupňa záväzné pokyny znova vykonať dôkazy, alebo vykonať nové dôkazy. Ak má teda dovolateľ za to, že krajský súd smeroval svojím poukazom na nedostatky dokazovania k uznaniu jeho viny, resp. k hodnoteniu dôkazov v jeho neprospech, nie je možné mu dať za pravdu, k porušeniu jeho práv teda v tomto smere podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo.

Napokon, pokiaľ ide o právne posúdenie veci, ani v tejto otázke Najvyšší súd nevzhladol opodstatnenosť námietok obvineného. Vychádzajúc zo skutkových záverov ustálených súdmi nižšieho stupňa, ktoré nie je už oprávnený skúmať a meniť, dospel k tomu, že z vymedzenia skutku tak, ako bol naformulovaný, je zrejmé, že naplnia znaky obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), § 127 ods. 1 Tr. zák. tým, že obvinený svojím konaním neoprávnene predal, zadovážil a prechovával po akúkoľvek dobu omamnú látku a psychotropnú látku a takýto čin spáchal na chránenej osobe - dieťať, čím naplnil skutkovú podstatu tohto trestného činu v jeho kvalifikovanej podobe. V danej súvislosti je potrebné dodať, že dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. len z toho hľadiska toho, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu (R 47/2008).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa nepreukázala existencia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por.

Vo vzťahu k § 374 ods. 3 Tr. por., ktorý bol dovolateľom osobitne namietaný, je treba upozorniť na to, že v tomto smere sa judikatúrne (R 47/2014 - I) ustálil právny názor, že ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietat aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namietá chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Tr. por. a takto musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

Najvyšší súd na základe vyjadreného dospel k záveru, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto ho podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Vzhľadom na uvedené neboli splnené ani podmienky na prerušenie výkonu trestu podľa § 380 ods. 4 Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.